

ČAS JE ZA » EKOŠOLARJE!

Ali bi prispevali malo energije, radovednosti in navdušenja?

Priklopite se na boljše, do podnebja prijaznejše navade.

» Polnilnik mobilnega telefona, ki je neprestano vklopljen v vtičnico, črpa energijo tudi po tem, ko je baterija že napolnjena. Tako zavržemo kar 95 odstotkov energije, potrebne za polnjenje mobilca.

» Računalnik, ki **ostaja vklopljen**, tudi ko ga ne uporabljamo, vsako uro porabi skoraj toliko energije, kot jo potrebujejo štiri prižgane žarnice.

» Če 100-vatna žarnica gori eno uro dnevno, v enem letu porabi 36,5 kWh energije. Luči navadno ostanejo prižgane več ur dnevno. Hiter izračun: če bi vseh 75 milijonov evropskih najstnikov luč vsak dan ugasnilo za eno uro, bi prihranili 2.738 milijonov kWh energije. S tem bi preprečili, da bi se v ozračje sprostil 1,37 milijona ton ogljika – to pa je količina, ki jo proizvaja manjša elektrarna.

Vsi podatki, uporabljeni v teh navodilih, temeljijo na povprečnih vrednostih. Ne Evropska komisija ne katera koli oseba, ki nastopa v njenem imenu, ne prevzema odgovornosti za uporabo teh podatkov ali za kakršne koli napake, ki se lahko pojavijo kljub skrbni pripravi in večkratnemu preverjanju.

Kaj počnejo evropski ekoagenti?

- ▶ Sodelujejo v **ENO**, tj. globalni spletni šoli za trajnostni razvoj, in prenašajo **znanje** iz drugih evropskih šol.
- ▶ Urijo se v ekošoli in v izkušeno ekipo sprejemajo tudi starše, občino, podjetja ...
- ▶ Specializirajo se za izvedence za **varčevanje z energijo** in tako porabo v šoli zmanjšajo za kar od 10 do 15 odstotkov.
- ▶ Če le lahko, sadijo drevesa. Eno povprečno veliko drevo letno absorbira okoli 6 kilogramov CO₂, kar pomeni, da v 40 letih posrka okoli 250 kg CO₂.

Podnebne zgodbe nastajajo povsod. Prisluhnilimo jim.

Na šoli Michela Chaslesa v francoskem mestu Epernon so si denimo dejali: »Skupaj mislimo na jutri!«

Povezali so učence, stare od 9 do 16 let, učitelje, starše, podjetja in lokalno skupnost. Odločili so se, da bodo v šoli zmanjšali porabo vode za 53 in elektrike za 37 odstotkov, da bodo manj fotokopirali in vsako leto zbrali 4 tone odpadnega papirja. Na območju šole imajo vrt, ribnik in vremensko postajo, zanje pa skrbijo učenci sami. Skrb za podnebje spreminja tudi odnose – na šoli opažajo manj besednega in fizičnega nasilja, večjo skrb za skupno lastnino in manj poškodovane skupne opreme.

Naj se vam **posveti** ... » Najprej v razredu.

» **Ugašajmo** luči, kadar je dovolj svetlo in ko zapustimo prostor. Navadne žarnice so zgodovina – zamenjajmo jih z varčnimi.

» **Računalnika** in drugih električnih naprav ne puščajmo v pripravljenosti. Popolnoma jih **izklopimo**, saj tudi takrat, ko gori samo lučka, porablja energijo.

» Bodimo kul in ločujmo **odpadke**. Namestimo še zabojnike za odpadne kartuše, neuporabne mobilne telefone in za izrabljene baterijske vložke. Pravilno odlagajmo **odpadno elektronsko in električno opremo**. Uporabljajmo čim manj papirja: fotokopirajmo in tiskajmo obojestransko.

» Okna odpirajmo le, ko zračimo. Med vsakim odmorom jih za nekaj minut odprimo na stežaj.

» V učilnici **znižajmo temperaturo** za vsaj eno stopinjo Celzija. Če to storimo vsi razredi v šoli, lahko v enem letu prihranimo približno sedem odstotkov energije in šolski račun za ogrevanje znižamo za od 7 do 10 odstotkov.

Pa ti? » Si lahko še boljši?

» Po umivanju rok **zapri vodo** in uporabi le eno papirnato brisačo. Obvesti hišnika, če v sanitarijah puščajo pipe in kotlički. Zaradi pipe, iz katere voda ves dan kaplja, vsak dan v nič steče kar 25 litrov vode!

» Omisli si posebno plastenko, ki jo napolniš z **vodo iz pipe**, namesto da vsak dan kupiš ustekleničeno vodo. Če prineseš malico od doma, folijo in vrečko zamenjaj za plastično posodo.

» Če imaš možnost, v šolo in na dejavnosti pojdi peš ali **s kolesom**. Kolesa ne proizvajajo toplogrednih plinov in ne onesnažujejo okolja.

» Stvari, ki jih ne potrebuješ več, ne zavrzi, ampak jih zamenjaj, prodaj ali podari. Podpiraj **organizacije**, ki se ukvarjajo z varovanjem okolja.

» Spomni učitelje, naj ta navodila upoštevajo tudi v zbornici.

Prihodnost je za » **ekozmagovalce**.

» **Izračunaj svoj ogljični odtis** in preveri **ogljicne odtise** drugih, na primer glasbene skupine na turneji.

» Učne ure o podnebjju so lahko **poučne** in hkrati **zabavne**. **Pred sošolci in prijatelji lahko zablestiš**, če spregovoriš o podnebnih spremembah. Gledališka igra, glasbeno delo, kratki filmčki, podnebna **razstava** ... Omejitev ni!

» Obišči spletni raj in **se igraj!** Izuri se kot energetski **detektiv**, vila energije, **mojster** za varčevanje z energijo ...

» Preveri kampanjo **Glasba za podnebje**, skupni projekt Evropske komisije in glasbene postaje MTV.

» Preizkusi se v **kvizu** in domiselnih **nalogah**. Si za dve muhi na en mah? Poleg okoljskega znanja lahko vadiš tudi **angleščino**.